

Handläggare
Anneli Rydström
Telefon: 0850822068

Till
Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd
2017-08-31

Mer innovation i byggandet av äldreboenden, motion från (M)

Yttrande till kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning

Dennis Wedin (M) anser i en motion att det behövs mer innovation i byggandet av äldreboenden. Förslagen handlar om att olika verksamheter med fördel kan samlokaliseras, såsom trygghetsboende och vård- och omsorgsboende eller förskoleverksamhet bredvid ett vård- och omsorgsboende.

Motionären anser vidare att det behövs en nationell översyn kring myndigheters byråkrati och detaljstyrning för hur äldreboenden ska se ut.

Förvaltningen ställer positiv till motionärens förslag om samlokalisering av olika verksamheter för att skapa ökad trygghet och gemenskap mellan generationer. I staden finns flera exempel båda vad gäller olika boendeformer för äldre i samma fastighet och förskola i anslutning till äldreboende.

Förvaltningen anser att personal som arbetar inom vård och omsorg ska ha en bra arbetsmiljö, där det ges goda förutsättningar att arbeta på ett skonsamt sätt för att undvika belastningsrelaterade arbetsskador och samtidigt kunna hjälpa den äldre på ett tryggt och säkert sätt. Det bör dock finnas utrymme för en viss flexibilitet för att se om det är möjligt med individuella lösningar

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för äldreomsorg. De fackliga organisationerna informeras på samverkansgrupp den 15 augusti 2017 och på förvaltningsgruppen den 22 augusti 2017. Ärendet tas upp på rådet för funktionshinderfrågors sammanträde den 24 augusti 2017. Pensionärsrådets sammanträde den 23 augusti 2017 har ställt in av rådet.

Ärendet

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd har av kommunstyrelsen fått en motion av Dennis Wedin (M) på remiss som handlar om att det behövs mer innovation i byggandet av äldreboenden. Yttrande ska lämnas senast den 2 september 2017.

Motionären anser att staden behöver vara mer innovativ vid byggandet av vård- och omsorgsboende. Till exempel kan andra verksamheter med fördel drivas i anslutning till boendet. Det kan vara att ett trygghetsboende och ett vård- och omsorgsboende inryms i samma lokaler. Genom detta kan, enligt motionären, en naturlig vårdkedja skapas där den äldre lätt kan flytta om vårdbehovet skulle förändras. Det kan också handla om generationsboenden, där förskoleverksamhet bedrivs bredvid ett vård- och omsorgsboende med en gemensam yta där man frivilligt kan ha aktiviteter.

Vidare anser motionären att Arbetsmiljöverkets regler för hur stort arbetsutrymmet ska vara i exempelvis badrum innebär ett stort problem. Vite har utdömts och boenden har fått byggas om eller läggas ner på grund av att de inte uppnått Arbetsmiljöverkets krav, vilket inte är acceptabelt enligt motionären.

Mot bakgrund av ovanstående yrkar motionären att kommunfullmäktige beslutar

- att äldrenämnden ges i uppdrag att utreda möjligheten till gemensamma byggnader för trygghetsboende och vård- och omsorgsboende,
- att äldrenämnden ges i uppdrag att ha dialog med privata aktörer om hur man kan initiera ett samarbete kring att uppföra ett generationsboende samt
- att hemställa till regeringen att göra en nationell översyn kring myndigheters byråkrati och detaljstyrning för hur äldreboenden ska se ut.

Förvaltningens synpunkter och bedömning

Förvaltningen ställer sig positiv till samlokalisering av olika verksamheter som föreslås i motionen. Olika boendeformer i samma lokaler kan skapa ökad trygghet för de äldre, såsom att kunna flytta vid förändrat vårdbehov och att möjliggöra för par med olika vård- och omsorgsbehov att bo nära varandra. Samarbete mellan äldreboende och förskola kan skapa ökad gemenskap och vara stimulerande för de äldre och barnen.

I staden finns flera exempel på samlokalisering både vad gäller olika boendeformer för äldre i samma fastighet och förskola i anslutning till äldreboende. Vid Axelsbergs äldreboende i Hägersten-Liljeholmen finns både vård- och omsorgsboende och seniorboende samt förskola. Vid Fruängsgården finns servicehus, vård- och omsorgsboende och dagverksamhet.

Detta har främst skapats genom den omstrukturering av servicehus som skett genom åren, där servicehus har omvandlats till trygghetsboende, seniorboende eller byggts om till vård- och omsorgsboende.

En samlokalisering av mindre enheter kan också ge ekonomiska samordningsvinster och även vara ett bra sätt att använda lokaler vid omstrukturering av verksamheter i samband med förändrade behov.

Omstruktureringen fortgår i staden. Stadsdelsnämnderna har i uppdrag att tillsammans med äldrenämnden och fastighetsägaren Micasa se över vilka särskilda boenden som kan vara lämpliga att omvandla till den nya boendeformen seniorboende med aktivitetscenter (tidigare benämnt trygghetsboende med aktivitetscenter). Detta kan innebära att det kommer bli vanligare med olika boendeformer i samma lokaler.

Även planering av helt nya vård- och omsorgsboenden pågår.

I motionen framförs att Arbetsmiljöverkets krav på arbetsutrymme i till exempel badrum på äldreboende utgör försvårande omständigheter inom äldreomsorgen.

Hägersten-Liljeholmen stadsdelsförvaltning
Avdelningen för äldreomsorg

Telefonvägen 30, plan 9
Box 490
129 04 Hägersten
Telefon 0850822068
Växel 08-508 220 00
Fax 08-508 22 099
hagersten-liljeholmen@stockholm.se
stockholm.se

Förvaltningen anser att personal som arbetar inom vård och omsorg ska ha en bra arbetsmiljö, där det ges goda förutsättningar att arbeta på ett skonsamt sätt för att undvika belastningsrelaterade arbetsskador och samtidigt kunna hjälpa den äldre på ett tryggt och

säkert sätt. En förutsättning för detta är det finns ett regelverk som styr lokalernas utformning.

Förvaltningen anser att Arbetsmiljöverkets krav på goda arbetsvillkor måste följas. Vid ny- och planerade ombyggnationer till vård- och omsorgsboende är det viktigt att reglerna följs.

Det bör dock finnas utrymme för en viss flexibilitet för att se om det går att finna individuella lösningar genom att göra riskbedömningar och därefter anpassa insatser och hur hjälpmedel ska användas, så att både personal och den boende känner sig trygg och säker i vårdsituationen.

Förvaltningen har erfarenheter av Arbetsmiljöverkets inspektioner och krav, som visar på en ökad flexibilitet. Vid Trekantens servicehus genomfördes inspektion 2010 och vid Fruängsgårdens servicehus 2015. Trekantens servicehus är ett kostsamt exempel på ett befintligt boende, där badrummen har byggts om utifrån Arbetsmiljöverkets krav. Evakuering av de boende, som också innebar en påfrestning för de boende, och ombyggnaden genomfördes i två etapper under 2012/2013.

På Fruängsgårdens servicehus har istället individuella riskbedömningar genomförts och åtgärder vidtagits utifrån riskbedömningarna. Enklare åtgärder som att flytta stödhantag i badrummen har gjorts för att öka utrymmen och genom en säkrare och tryggare arbetsmiljö.

Stadens planering av boenden för äldre är en angelägen fråga inte minst för att möta de äldres behov och önskemål om hur man vill bo på äldre dagar. Innovation i byggandet och hur välfärdstekniken kan bidra och användas för att ge äldre möjligheter att leva ett självständigt liv är viktigt att ta med i planeringen.

Många äldre vill bo kvar hemma, så länge som möjligt. I samhället behövs det därför tillgängliga och anpassade bostäder för äldre.

Det finns också äldre som vill bo tillsammans med andra äldre eller integrerat med andra i olika åldrar. Seniorboende med aktivitetscenter, kollektivboende eller generationsboende kan vara former som kan passa dessa målgrupper.

En intressant modell av ”generationsboende” som finns i Finland och Holland, är ungdomar som bor på äldreboende till reducerad hyra i utbyte mot att de deltar i aktiviteter med de äldre.

Bilaga

Remissunderlag, motion av Dennis Wedin (M) om mer innovation i byggandet av äldreboenden.

Hägersten-Liljeholmen stadsdelsförvaltning
Avdelningen för äldreomsorg

Telefonvägen 30, plan 9
Box 490
129 04 Hägersten
Telefon 0850822068
Växel 08-508 220 00
Fax 08-508 22 099
hagersten-liljeholmen@stockholm.se
stockholm.se

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Anders Carstorp (Huvudansvarig)	2017-08-16
Marja Kammouna (Ansvarig)	2017-08-15